

Bölüm 21

M.S. 1370-1376 Artuklu Sultan Melik Davud el Muzaffer Bin Melik Salih Döneminde Mardin

Melikü'l-Mansur'un kısa süren hükümdarlığından sonra (1364–1368) yerine oğlu Mahmud geçtiyse de o da ancak dört ay başta kalabilmiştir. Mahmud'dan sonra yerine amcası Şemseddin II. Dâvud (1367-1376) başa geçti. H.778 (M.1376) senesinde vefat etti. Mezarı Mardin Hüsamiye Medresesindedir. Bu medrese ile ilgili geniş bilgi kitabın yedinci bölümünde detaylı olarak verilmiştir. Bu dönemde Artuklular Karakoyunlular ile amansız bir mücadeleye giriştiler.

Karakoyunlular İran ve Irak'ta iki yüzyıla yakın hüküm süren Moğol hâkimiyetine fiilen son vererek buralarda Türkmen nüfuzunu tesis etmek suretiyle bilhassa Azerbaycan'ın Türkleşme 'sinde önemli rol oynayan Karakoyunlular'ın hangi Oğuz boyuna mensup olduğu bilinmemektedir. Karakoyunlu oymağının etrafında toplanarak onu bir siyasî topluluk haline getiren boyların başında, asıl yurdu Erivan ile Arpaçay'ın Aras'a karıştığı yer arasındaki bölge olan Sa'dlı oymağı gelir. İkinci büyük boy ise adını, Hemedan'a yakın Bahar Kalesi'nden alan ve Hemedan yöresinde oturan Baharlı oymağıdır. Karakoyunlu kabilesi etrafında toplanan diğer Türkmen boylarını Erzurum ve Bayburt civarında bulunan Duharlı (Tokarlı), Gence ve Berdea taraflarında yaşayan Karamanlı, Maraş ve Malatya havalisindeki Ağaçeri, Doğubayazıt yöresindeki Ayınlı, Erdebil bölgesindeki Çekirli (Cakırlı, Cakiri) kabileleri oluşturmaktaydı. Câber-Urfa yöresinde yaşayan Döğer boyu ile Alpavut (Alpagut) ve Karaulus oymakları da Karakoyunlular'ın siyasî faaliyetlerine katılmışlardır. Bu dönem yine Türkün Türkle imtihanı çok yaman olduğunu söyleyebiliriz.

Dönemin önemli eseri Latifiye (Abdüllatif) Cami

Mardin’de şehrin orta kesiminde, avlusunda medresesi bulunan Artuklu camisi.

Tamamen kesme taştan yapılmış olup cümle kapısındaki kitabeye göre 772 (1371) yılında, iki Artuklu sultanına hizmet etmiş olan Abdüllatîf b. Abdullah tarafından inşa ettirilmiştir. İçeride, mihrap duvarındaki pencere üstlerini de dolaşan çok uzun bir vakfiye kitabesi vardır. Bugünkü minaresi, 1262’de (1846) Musul Valisi Gürcü Mehmed Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Mihrabın sağındaki kitabede vakfiyesi yazılı ise de, kısmen bozuk olduğu için tamamen okunmamıştır. 1526 yılda 3 bin162 akça,15 40 yılında 4 bin 046 akça,1565 yılında 5 bin 013 akça varidatı olan bu vakfın vakfiyesinde beş bağ, dokuz dükkân biri harap iki köyün vakfedildiği görülmektedir.¹

Bu caminin en üst resimdeki son haline gelmesini sağlayan Mardin Eşrafından Münir Çağlar tarafından 2005-2006 büyük harcamalarla geleceğe taşımıştır.

¹ Atatürk Kültür Dil ve Tahir Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları xiv Dizi Yüzyılda Mardin Sancağı Nejat Göynüç s.108